

כמה זמן לא בואנו הפקולטה ארסואת לינייק

מה נשמע

אל פאניברסיטה פאברית ופדסה גיליון מס' 83, שנה 40, אביב 2011

45

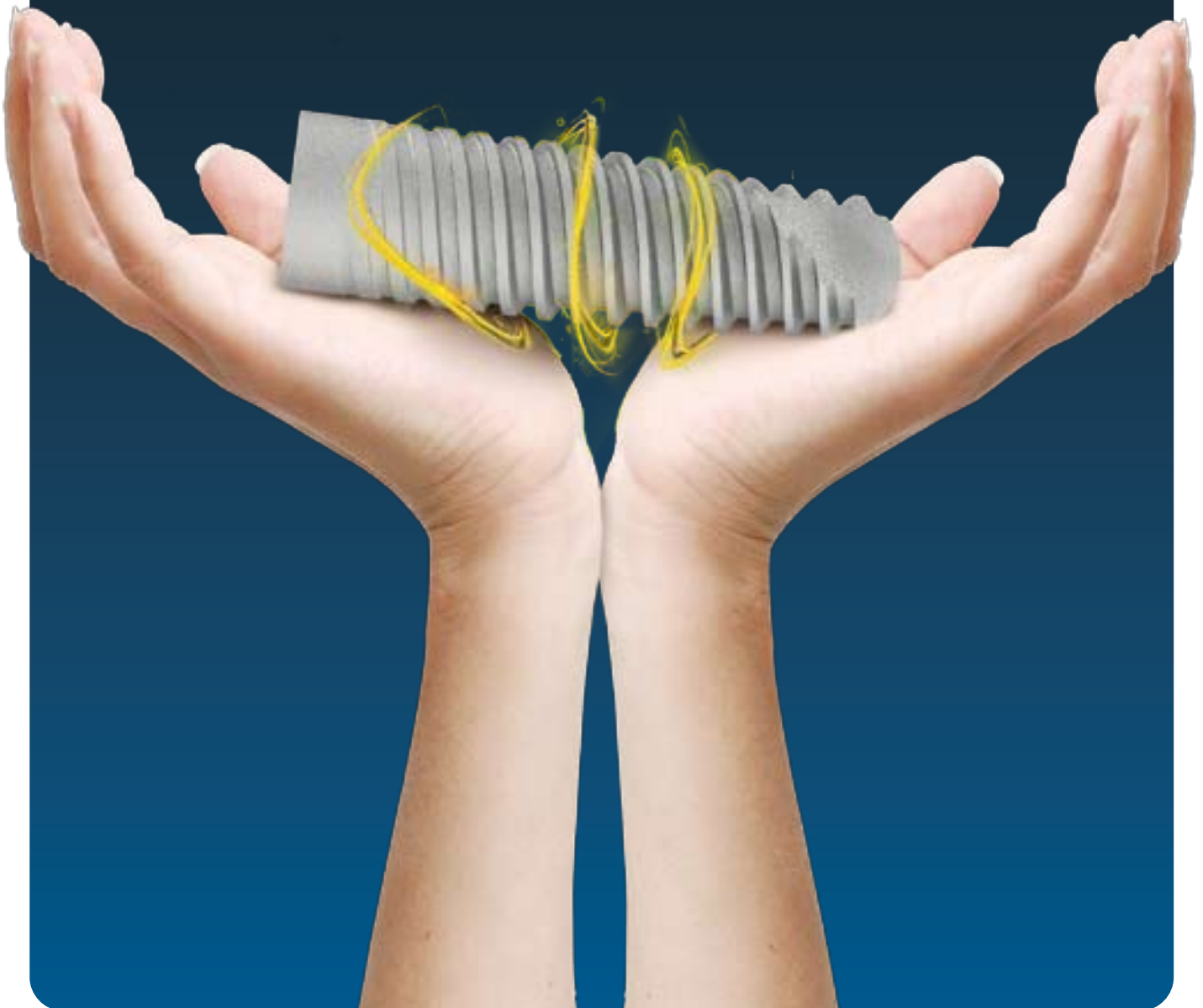
שנה למחלקה לאורתודונטיה

עכשיו במבצע!

שתל לאנס+ האיזון בין האיכות המושלמת לעלות משתלמת

- יכולת חדירה עצמית בכל סוגי העצם ■ יציבות ראשונית גבוהה ביותר
- כני השטח היציבים של MIS Platform Switching ■

© MIS Corporation. All rights Reserved.

14 5

16 10

18 20

12

קוראים יקרים,

המחלקה לאורתודונטיה חוגגת 45 שנה להקמתה. כדי להנציח מאורע חשוב זה ולחגוג אותו ברוב עם ופאר, ארגנה המנהלת האנגטית של המחלקה, פרופ' סטלה צ'אושו, כינוס בינלאומי בהשתתפות שני מדענים בינלאומיים ידועי שם, ובהשתתפות כל בוגרי ההתמחות של המחלקה.

במדור "פורום רופאים" משתף אותנו ד"ר אייל טופז בסיפורו המיוחד, ומגלה איך הגיע לדבוק באופטימיות ובשמחה כדרך חיים. ד"ר יוסף אגמון מספר חוויות מהתערוכה הדנטלית הגדולה בניו-יורק. ואם אנחנו כבר בארה"ב נקפוץ לסיור במעבדה הדנטלית של צבא ארה"ב.

במדור המרכזי של גליון זה סיפורים של שלושה בוגרים. בוגר יהודי מספר על חזרתו בתשובה, בוגר נוצרי חוגג את חג המולד, ובוגר מוסלמי מקיים את מצוות החג ועולה מירושלים למכה.

במדור "לזכרו" תלמידים וחברים מספרים על ד"ר ווילי קושניר ז"ל (1926 - 2000). מורה נערץ ואישיות מיוחדת במינה. אחד מהמורים הראשונים בבית הספר לרפואת שיניים החדש בבית הבריאות שטראוס בשנות ה-60.

ד"ר רפי פישר נותן לנו משלוח מנות בדמות עצות מועילות כיצד לשמור על קשר טוב עם הלוקחות שלנו, וכיצד לשווק את עצמנו בצורה נכונה בעידן הפייסבוק והטוויטר.

לסיום, מוזמנים הקוראים והבוגרים לקרוא את הכתבה שלי על פרופ' מורטון אמסטרדם. גדול הקלינאים במאה ה-20, שלרבים מאיתנו היה לא רק מנטור, אלא גם מורה דרך לחיים מקצועיים.

קריאה מהנה והרבה שמחה בחג פורים!

נח שטרן, עורך

העיתון
האודי
האודי
האודי

5 יומן

10 פורום רופאים

14 יהודי

16 נוצרי

18 מוסלמי

20 לזכרו - ד"ר ווילי קושניר

22 יתד

23 בינינו

תמונת השער: הקהל בפתיחת הכינוס הבינלאומי לרגל 45 שנה למחלקה לאורתודונטיה תמונה ימנית: הדיקן פרופ' אדם שטבהולץ עם פרופ' אדית קיי מייסדת המחלקה תמונה שמאלית: מימין: מרצה אורח ד"ר מרסל קרון מארה"ב, מנהלת המחלקה פרופ' סטלה צ'אושו ומרצה אורח פרופ' בירטה מלסון מדנמרק

"מה נשמע" כתב העת של הפקולטה לרפואת שיניים ובוגריה. שנה 40 גליון 83, אדר ב' תשע"א - אביב 2011

עורך: פרופ' נח שטרן 052-641-4770 nstern@cc.huji.ac.il

יו"ר ארגון הבוגרים: ד"ר דורון אפרמיאן 050-857-3945 dorona@cc.huji.ac.il

מזכירת המערכת: עליזה פרחיה 02-675-8590

מקדמות פרסום: ד"ר אורית הרמתי וגב' איריס צדיק

עריכה לשונית: אודי לוינגר

הפקה ודפוס: דפוס איילון, ירושלים 02-679-66-36

מתאם בית הדפוס: עוזי בן יוסף

עיצוב גרפי: "מעוצב" ליאת חברוני

כתובת המערכת: "מה נשמע", בית הספר לרפואת שיניים, הקמפוס הרפואי ה.מ. הדסה, ת.ד. 12272 ירושלים 91120

אתר הפקולטה: <http://dental.huji.ac.il>

אתר ארגון הבוגרים - מהנוסח העברי של אתר הפקולטה קיימת גישה ישירה

מבצע תערוכת איד"ן נמשך עד גמר המלאי!

דגם חדש ואטרקטיבי במיוחד

יוניט A-dec200
במחיר 41,000 ₪ בלבד!

a dec

מבצע נוסף
לרוכשי היוניט החדש
חבילת כלי יד **במחיר מדהים**
• טורבינה עם אור
• חיבור מהיר טיטניום עם אור
• מנוע אוויר • זויתן לחצן
• ידיתן וסקיילר מובנה
בתוספת של
4000 ₪ בלבד

כל המחירים לפני מע"מ

MEDICO

למידע נוסף התקשרו:

סניף חיפה - צ'ק פוסט, טל. 04-8410223
סניף ת"א - בית פנורמה, דרך בן צבי, טל. 03-5187865
סניף ירושלים - ירושלים דנט, טל. 02-6240603
סניף רחובות והדרום עדי דנט, טל. 08-9361977, 052-2536299
סוכן מורשה המגזר הערבי - זועבי חאלד, טל. 057-7212550, 052-8995861
סוכן מורשה עדי אופיר, טל. 052-5293399
סוכן מורשה ת-א דנט, טל. 054-2323969

נסו את איכות ושיקול!

אבידור
מכשירים דנטליים ורפואיים בע"מ

a dec • PLANMECA • NSK

יומן חדשות הפקולטה

פרופ' אדית קיי הוכתרה בתואר יקיר הר"ש

כנינוס האחרון של הר"ש הוענק לפרופסור אדית קיי תואר יקיר הר"ש. בין השאר צוינו בטקס הפרטים הבאים: פרופ' קיי סיימה את לימודי רפואת השיניים בסופיה שבבולגריה בשנת 1948. היא עלתה לישראל בשנת 1949 ושירתה כקצינת רפואה בצה"ל, בהמשך התמחתה

באורתודונטיה בארה"ב.

פרופ' קיי ייסדה בשנת 1965 את המחלקה לאורתודונטיה בבית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה ועמדה בראשה. היא מילאה את התפקיד הזה בהצלחה רבה עד שנת 1984.

פרופ' קיי הייתה מורתם של מורים וקלינאים רבים בארץ ובח"ל. היא הייתה החלוצה בהקמת תכנית ההתמחות באורתודונטיה בישראל, ומאז פרישתה ממשיכה להתנדב בפעילות הוראתית במחלקה.

פרופ' קיי תרמה רבות במחקר הדנטלי. לזכותה עומדת הקמת החטיבה הישראלית (ה-IADR), והיא זכתה במענק מחקר

יוקרתי מה-NIH בנושא מאפיינים דנטופציאליים של קבוצות אתניות שונות בישראל.

פרופ' קיי פרסמה מאמרים רבים בתחום האורתודונטיה והאנתרופולוגיה בספרות המחקרית מהשורה הראשונה, אך ייתכן שהתרומה המשמעותית ביותר היא העובדה שפרופ' קיי היא אחת המייסדות של בית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה ירושלים, יחד עם פרופ' שאקי, פרופ' מיכמן ופרופ' לויין-אפשטיין. על פעילותה הענפה בתחום המחקר הדנטלי, על חינוך דורות חדשים של רופאי שיניים ומומחים, ועל תרומתה למדע רפואת השיניים בישראל, הוענק לפרופ' אדית קיי התואר "יקיר הר"ש".

למי יש דוד באמריקה? מסגרת שלטון...

גם ככנס לא חרגו מהנוהג. למרות הקור והגשם, אוטובוס ובו חברי האחוה ומצרכים רבים לערב השנה החדשה, נסע לכיוון העיר לחמם את לב התושבים.

כיף להכיר רופאים אחרים, כיף לשמוע מרצים אחרים, כיף ליהנות מנופים חדשים, וכיף לאכול מאכלים חדשים. אבל הכי כיף לגלות שיש עוד אנשים בעולם שדורשים מהם להכין כתרים בפנטום ולהסיר אבנית, ולא המציאו את כל זה במיוחד בשבילנו, כדי "לחשל" את הסטודנטים ב"הדסה עין כרם".

המכנה המשותף הזה קירב בינינו. היום סטודנטים, מחר קולגות.

סן דייגו, עיר אמריקנית בתיבול מקסיקני אירחה השנה את כנס "אלפא אומגה". בין הבאים לכנס אין הבדלי מעמדות, כולם מתקבלים כבר בהרשמה בנשיקות ובחיבוקים חמים, כאילו אנחנו משפחה שלא התראתה זמן מה. נשיא, פרופסור וסטודנט יושבים בשולחן אחד בארוחת הבוקר, מצביעים בישיבה בצהריים, ושותים קוקטייל בערב.

חברי אחוות אלפא אומגה ידועים בתרומתם לחברה, הן מבחינה כספית והן מבחינה רפואית. הם גם מתנדבים ברחבי העולם, ועוזרים לאנשים שאינם יכולים להרשות לעצמם טיפולים רפואיים.

מיה נשע (5) אדר ב' תשע"א - אביב 2011

נציגי הסטודנטים מכל העולם בכינוס

מימין: פרופ' וולטר כהן, שתי הסטודנטיות הישראליות, קרן טיברג משנה ו' ורותם רוזנבלט משנה ה' - מחברת הכתבה, ופרופ' א. שטבהולץ

יום הולדת 45

למחלקה לאורתודונטיה

תכנית התמחות בינלאומית. ההפתעה של טקס הפתיחה הייתה הסרט החדש על המחלקה שזכה לתשבחות רבות. בין הבאים לכנס נכחו גם חברי המחלקות לכירורגיה פה ולסת ושיקום הפה. אורחי הכנס היו פרופ' בירטה מלסן מארהוס דניה, שהרשימה הן מבחינת ידע מעמיק בתחום הביומכניקה והן מבחינה קלינית. עוד אורח בכנס היה הד"ר מרסל קרון מארה"ב. המחלקה מודה לתמיכתה האדיבה של חברת אורתוסטט שאפשרה את קיום הכנס וסייעה בהבאת שני המרצים בעלי השם העולמי.

בתמונה מימין: פרופ' אילנה ברין, מנהלת המחלקה לשעבר מקבלת זר פרחים כהוקרה על פועלה. בתמונה משמאל: פרופ' אדית קיי, המייסדת והמנהלת הראשונה של המחלקה, מקבלת פרחים ודברי הערכה על פועלה ממתמחה במחלקה

לרגל יום ההולדת למחלקה לאורתודונטיה התקיים כנס בן יומיים שבו לקחו חלק כל מכירי ומוקירי המחלקה. בין השאר השתתפו גם רבים מצוות ההוראה של בית הספר לרפואת שיניים בירושלים. באירוע החגיגי השתתפו כ-200 איש שהגיעו ביום שמש חורפי אל מתחם הכנסים בבניין בוטנר החדש והמפואר. פתחו את האירוע ד"ר יאיר בירנבוים, המשנה למנכ"ל ה.מ. הדסה, פרופ' אדם שטבהולץ, דיקן הפקולטה, ופרופ' סטלה צ'אושו, מנהלת המחלקה לאורתודונטיה. בראשית דבריה הודתה פרופ' צ'אושו למנהלי המחלקה הקודמים, פרופ' קיי, פרופ' שטיגמן, פרופ' זילברמן, פרופ' ברין, ד"ר בן בסט ופרופ' בקר, שקיבלו כל אחד זרי פרחים. עוד פירטה פרופ' צ'אושו את חזונה לעתיד המחלקה שפותחת

ערב הבוגרים של המחלקה לאורתודונטיה

בשיאו של הערב במופלא הזה שאותו תכננו ד"ר כרמלה אנגל, נשיאת ארגון הבוגרים, וד"ר רוזנר, הוקרנה מצגת שבה נהנינו לראות אירועים שונים מהווי המחלקה, וחלק מהנוכחים אף הצליחו לזהות את עצמם במצגת בתקופת הלימודים.

הערב הסתיים בהופעה מרגשת עם מיטב השירים הידועים והאהובים של סיימון וגרפונקל: מים מתחת לגשר, סימונה וכו'. רבים מהנוכחים הצטרפו לשירה, המצטיינים - ד"ר פרידמן וד"ר כהצנדלר.

הנוכחים לא יצאו מהערב בידיים ריקות. חברת אופקים העניקה לכל אחד מהמשתתפים סיכה לציון 45 שנה למחלקה.

עייפים אך מרוצים חזרנו הביתה עם ציפייה למפגש הבא.

תודה לחברות שעזרו במימון הערב: אורתוסטט, דנטאור, אורתופלט, אורתוליין, אורתודנט, יעל כזהנדלר.

בתמונה: בוגרי המחלקה עם האורחת ועם מנהלת המחלקה כיום

ד"ר דניאלה בלטר-אבן וד"ר מיכל גוטנר

בפעם הראשונה מאז שקמה המחלקה לאורתודונטיה בבית הספר לרפואת שיניים בירושלים, התקיים ערב של בוגרי תכנית ההתמחות של המחלקה.

הערב נפתח בארוחה מפנקת. כל מי שנכח באולם הרגיש כמו בתוך כוורת דבורים. אנשים התרגשו מאוד לראות זה את זה, והרחש לא פסק לרגע. הצלם לא פסק מלצלם. עוד פעם ועוד פעם קראו לו מכל פינות החדר כדי לתעד מפגש משפחתי מרגש נוסף. לאחר הארוחה המפנקת התכנסו כולם לחלק האמנותי. פרופ' צ'אושו נשאה דברים והדגישה את החשיבות של הקשר בין הבוגרים למחלקה. לדבריה בעידן שבו הרשתות החברתיות פורחות, יש מקום לפורום של המחלקה שיהווה פלטפורמה להעברת מידע ולהעשרה מקצועית.

בהמשך הוכרז על הקמת ארגון הבוגרים, ונערכה הצבעה לבחירת בעלי התפקידים. ד"ר כרמלה אנגל נבחרה פה אחד לנשיאת ארגון הבוגרים. ד"ר דני רוזנר מונה לסגן, וד"ר גיא ברזון מונה לנציג המתמחים.

ד"ר אורית הרמתי וכתה מור, סטודנטית בשנה ג'

חלוקת תעודות הצטיינות

בחודש פברואר נערך בפקולטה טקס של הבעת הערכה למורים ולתלמידים מצטיינים. את הטקס ניהל הדיקן פרופ' אדם שטבהולץ יחד עם סגן הדיקן פרופ' אבינועם יפה ועם פרופ' דורון שטיינברג, יו"ר החוג למדעים הביו-רפואיים לרפואת שיניים.

11 מורים זכו להערכה במסגרת העשירון העליון של המצטיינים (רשימת הרקטור), ו-14 מורים זכו להיכלל ברשימת הדיקן של המורים מצטיינים. כמו כן נרשמו ל-20 תלמידים הישגים בלימודים אקדמיים. הדיקן ציין במיוחד את פרופ' יצחק גינסבורג שאף על פי שפרש לפני יותר מעשור לגמלאות ממשיך להצטיין לא רק במחקר אלא גם בהוראה. כמו כן צוינו לשבח ד"ר אורית הרמתי וכתה מור שלומדת בשנה ג'. גם ד"ר רקפת צ'רניסקי צוינה לשבח על שזכתה להיכלל ברשימת הרקטור בהוראה קלינית ובהוראה פרה-קלינית.

כנס הר"ש תשע"א הוא כנס הר"ש השני שאליו יוצאים תלמידי שנה ד', ה', ו' על פי החלטת ועדת ההוראה. נוכחות הסטודנטים בכנס היא חובה מכיוון שהיא באה על חשבון תכנית הלימודים.

ועדת ההוראה דנה בנושאי השתתפות תלמידים בכנסים השונים והגיעה למסקנה שאי אפשר לשחרר את הסטודנטים לכנסים רבים, גם אם רמתם של הכנסים גבוהה ביותר (כנסים של איגודים מקצועיים), שכן הדבר יפגע בשגרת ההוראה. אי לכך החליטה ועדת ההוראה לבטל יום לימודים כדי שהתלמידים ישתתפו בכנס הר"ש השנתי (הניתן חינם לתלמידינו) וכן לכנס המדעי של ה-IADR הישראלי אם הוא יינתן בחינם. המטרה של השתתפות התלמידים בכנס הר"ש היא לחשוף אותם למרצים מחוץ למערכת הבית ספרית, לתת להם תחושת שייכות למקצוע רפואת השיניים, ולעודד אותם להשתתף בכנסים מדעיים בעתיד.

כנס הר"ש תשע"א

לבריאות דנטלית, בדגש על המניעה הראשונית. לכל קבוצה סטודנטים מתלווה רופא-אחראי.

בסיום הפרויקט השנתי מתקיים דיון מקיף על הפעילות השנתית של הסטודנטים. כמה מהסטודנטים של זוכים, על סמך קריטריונים של מצוינות, בפרס קולגייט הכולל מענק כספי ותעודת הוקרה.

השנה זכו בפרס: ולד שרון, השכל שהם, סבידובסקי ג'סיקה, ינאי מאיה. בוקציק לילך, ואטינגר מיכאל.

חברת קולגייט העולמית מעניקה פרס שנתי על הצטיינות סטודנטים בפעילות קהילתית המתקיימת במחלקה הקהילתית לרפואת שיניים. בשנה החמישית ללימודים יוצאים הסטודנטים אל הקהילה, והשנה יצאו לבית הספר לחירשים "אלוין-ישראל" בכפר השבדי, אל "בית דוד" ואל "בית ג'ינסטיל". המקומות האלה מאופיינים בתלמידים עם צרכים מיוחדים המחייבים אותם להיות במסגרות ייחודיות. הסטודנטים אחראים להעביר מסרים של חינוך

פרס שנתי מחברת קולגייט ברפואת שיניים מונעת

פרופ' מן עם הסטודנט מיכאל אטינגר

מסע החיים

של רופאי השיניים לפולין

מאורגן ע"י אלפא אומגה

השואה הפכה זה מכבר לאירוע מעצב בחברה הישראלית, תחומי השפעתה רבים ומגוונים ונושקים לסוגיות של זיכרון, אמונה, יצירה, פילוסופיה, פסיכולוגיה, חינוך ועוד... רבים בחברה הישראלית, מבוגרים וצעירים כאחד, מתעניינים בנושא ומתייחסים אליו כאל אבן יסוד בהגדרת זהותם האישית והקולקטיבית. ברצוננו להציע לכם נסיעה חווייתית וייחודית לפולין: מסע למחוזות הזיכרון. המסע עוסק בחיים יהודיים, אובדן ושואה, שיקום וחזרה לחיים של הניצולים, קהילה יהודית עכשווית בפולין והחיים בפולין עצמה.

תאריכי המסע: 20.6.2011 - 27.6.2011

"לזכור את העבר,

לחיות את ההווה,

להאמין בעתיד"

אבא קובנר

לפרטים נוספים:

ד"ר דוד אש / אלפא אומגה - טל. 054-4686280

זוהר בלומנטל / GC ISRAEL - טל. 054-5663610

הרשמה:

"אל-מל - טיולי הגשר לעולם"

בן יהודה 27 תל אביב

טל: 03 - 5170502

שלוחה 106 (גלי), שלוחה 109 (רותי)

פקס: 03-5175926

Email: gali@elmel.co.il

ד"ר עמי שמידט
חבר כבוד באיגוד
לשיקום הפה

בכינוס המשותף האחרון של האיגוד הישראלי לשיקום פה והאיגוד הישראלי לפריודונטיה ואוסיאואינטגרציה, הוכתר ד"ר עמי שמידט בתואר חבר כבוד באיגוד לשיקום הפה לשנת 2011. בטקס מרשים שהתקיים לפני קהל גדול של באי הכינוס צוינה תרומתו המשמעותית של ד"ר שמידט לארגון הסטודנטים בתקופת לימודיו כסטודנט לרפואת שיניים בשנות ה-80, את פעילותו הברוכה בארגון כינוסי המחלקה לשיקום הפה בשנות ה-90, ואת תרומתו המצוינת לאיגוד לשיקום הפה בשנות האלפיים - כחבר הוועדה, ובייחוד כיו"ר האיגוד, בהיותו מופת למנהיגות אקדמית וחברתית. כמו כן צוינה תרומתו הייחודית להוראת רפואת השיניים לסטודנטים בשנה השישית ללימודיהם, ובייחוד בניהול תכנית ההתמחות לשיקום הפה, תכנית שהציב בה סטנדרטים גבוהים של מצוינות קלינית.

עלוני מידע חדשים על הפקולטה

הפקולטה לרפואת שיניים הוציאה לקראת שנת הלימודים הבאה שני עלוני הסברה. עלון ללימודי רפואת שיניים בעריכתה של ליטל תורג'מן ממשרד הדיקן, ועלון מטעם הוועדה ללימודים מתקדמים בראשותו של פרופ' ליאור שפירא ובעריכתו של ד"ר דורון אפרמיאן. העלונים יחולקו למתעניינים ב"יום הפתוח" שיתקיים בקמפוס עין כרם בתחילת חודש מרץ. כל מחלקות הפקולטה מיוצגות בעלוני המידע הצבעוניים והמזמינים, ונראה שהמאמץ הכרוך בהכנתם היה בהחלט שווה.

"מסע החיים" לפולין - יוני 2011

בעמוד נפרד בגיליון זה מתפרסמת מודעה על "מסע החיים" של רופאי שיניים לפולין, בתאריכים 20-27 ביוני השנה. המסע מאורגן על ידי נגידות "אלפא אומגה" בישראל בשיתוף יד ושם ו-GC ישראל. ישתתפו במסע גם חברי "אלפא אומגה" מחוץ לארץ.

אנו רואים חשיבות רבה לקיומו של מסע זה וממליצים מאד לכל בוגרי הפקולטה לרפואת שיניים בירושלים שלא חוו את חווית הביקור במחנות הריכוז וההשמדה של יהדות אירופה להצטרף למסע הייחודי הזה.

פרופ' נח שטרן
עורך כתב העט
"מה נשמע"

פרופ' אדם שטבהולץ
דיקן בית הספר לרפואת
שיניים בירושלים

תקליטור חדש להעשרת הידע לבריאות הפה והשיניים לגיל הרך

לאחרונה הוציא משרד הבריאות בשיתוף עם משרד החינוך ואיגוד השיננות, תקליטור בשם "שנלי" ובו תכנית העשרה לבריאות הפה והשיניים לגני ילדים ולכיתות א-ג. שנלי היא דמות מאוירת וחביבה המעבירה בצורה פעילה שיעורים לילדים בנושא בריאות הפה והשיניים.

ההשקה של גרסת הניסוי נערכה בהשתתפות שינניות, גננות, מורות ורופאי שיניים מהשירות הציבורי בחמש ערים בארץ שבהן תועבר השנה התכנית כפילוט. התקליטור מכיל מידע, מערכי שיעור, דוגמאות של מכתבים להורים, ערכת שקפים, משחקים והקניית ידע חדש ותרגול. התכנית היא תכנית ארצית ויש בה כמה רמות. לכל כיתה מיועדות שלוש שעות בנושא במשך שנת הלימודים.

רות קפלן, מורה ושיננית ותיקה, הייתה במשך 18 שנה רכזת לימודי השיננות בבית ספרנו. היא שותפה בכירה בכתיבה ובעריכת התכנית "שנלי". בעבר הוציאה את הספר "חיוך יפה אינו מקרה" על חינוך נכון לבריאות הפה והשיניים.

**פורום
רופאים**

מרכז רפואי של צבא ארה"ב Fort Gordon

מימין: קולונל ריצ'רד ווינהורן, הממבר,
ד"ר קובי שטרן וקולונל פרדריק ביש

נח שטרן

בביקורי האחרונה בארה"ב הוזמנתי על ידי ד"ר קובי שטרן - מנהל תכנית התמחות בפריודונטיה ב- Medical College of Georgia, באוגסטה, לבקר במרכז רפואי של צבא ארה"ב. כל תכניות ההתמחות ברפואת שיניים של צבא ארה"ב מרוכזות במרכז אחד. לחיל האוויר ולחיל הים יש תכניות התמחות נפרדות במקומות אחרים בארה"ב.

בכניסה לבסיס הצבאי, עיר גדולה לכל דבר ועניין, קיבל אותנו אלוף משנה Colonel Frederick C. Bish, מנהל תכנית ההתמחות במחלות חניכיים. תחילה הוא לקח אותנו לסיור היכרות בבניין רפואת שיניים. הבניין, בן קומה אחת, מחולק לאגפים, ובכל אחד מהם שוכנת תכנית אחרת של התמחות. לכל אחת מהתכניות יש מרפאות אינדיבידואליות המצוידות במיטב הציוד המודרני ובסייעות צמודות לכל יחידת עבודה. כמו כן יש אולמות לסמינרים ולמפגשים גדולים יותר, המצוידים במיטב הציוד האור-קולי. בכל תכנית 4-6 מתמחים, ולכל מתמחה יש פינת עבודה עצמאית מאובזרת במחשב אישי. כל המרכז מנוהל

על ידי מנהלת אדמיניסטרטיבית במדים. הלימודים נמשכים 3-4 שנים, ובתום תקופת הלימודים, הדומה מאוד בתוכנה ובצורתה לתכנית מקובלת באוניברסיטה אמריקנית, ניגש המתמחה לבחינות כלל אמריקניות. בשנתיים הראשונות ללימודיהם, חייבים המתמחים בשיקום הפה לבצע בעצמם את עבודות המעבדה. רק בשנה השלישית הם רשאים להשתמש במעבדת השיניים הכלל צבאית, השוכנת בבניין הסמוך. התלמיד מתחייב שבתום ההתמחות ישרת בצבא לפחות כמו מספר השנים של ההתמחות שלו.

בתום הסיור במתקני תכניות ההתמחות עברנו לבקר במעבדת השיניים הבלעדית והיחידה לכל צבא ארה"ב. המעבדה שוכנת בסמוך לבניין ההתמחות, ומפקד מעבדת השיניים הוא אלוף משנה Colonel Richard J. Windhorn, רופא שיניים עם אוריינטציה שיקומאית. לרשותו עומד צוות של 95 טכנאים, רק כעשרה מהם אזרחים. המעבדה משרתת 145 מרפאות שיניים צבאיות הממוקמות ברחבי ארה"ב ובבסיסים אחרים של הצבא האמריקני בעולם, ובהם בסיסים בעירק, באפגניסטן ובגרמניה. הקשר הוא באמצעות FDEXP

שמגיע ויוצא מהמעבדה פעמיים ביום. החבילות מועברות בתוך יומיים למרכז אזורי של FDEXP הקרוב ביותר למרפאה המיועדת. העברת המשלוח אל המרפאה עצמה וממנה למרכז FDEXP האזורית אינה מוגדרת. המעבדה מייצרת כ- 85% שחזורים קבועים, כולל כמויות קטנות של שחזורי ALL CERAM. הציוד המודרני לייצור שחזורי "כל-חריסיה" נמצא ומופעל במעבדה. 15% הנוספים של התוצרת הם על בסיס של תותכות נשלפות.

שני המפקדים, של תכנית ההתמחות ושלו מעבדת השיניים, משרתים בצבא כבר 25 שנה. קולונל פרד ביש הגיע לצבא עם סיום לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים והתמחה בתכנית הצבאית. הקולונל ריצ'רד ווינדהורן היה רופא שיניים במרפאה פרטית במשך שלוש שנים לאחר סיום לימודיו. עם הזמן הוא הגיע למסקנה שאינו רוצה להמשיך להתמודד עם הלחצים היומיומיים הנוצרים במרפאה פרטית, ובחר בקריירה צבאית. שני המפקדים אינם מתכננים לעזוב את הצבא לפני פרישתם לגמלאות בעוד 10 שנים.

nstern@cc.huji.ac.il

רופא שיניים מומחה לאופטימיזם המסע האופטימי שלי

הנחה שלישית: על ידי הפעלת אנרגיה חזקה על מערכת העצבים, באמצעות אקופונקטורה, שיאצו או אקופרסורה, אפשר לגרום לשינוי הנדרש לגוף.

שיטת NAET מאבחנת גורמי רגישות ואלרגיה באמצעות חשיפת הגוף לקבוצות אלרגנים שונים שהמטופל מחזיק בבקבוקון בכף ידו. הבדיקה עצמה כוללת בדיקת שינוי בהתנגדות שרירים בזמן החזקת החומר החשוד כאלרגן (NST - Neuromuscular Sensitivity Test). במשך הבדיקה אפשר ללמוד את מהותה של ההפרעה הנגרמת על ידי החומר הנבדק ואת סוגה – פיזית, כימית או רגשית, ועל איזה מסלול-מרדיאן חלה ההפרעה. לאחר סדרת בדיקות אפשר להחליט באיזה טיפול כדאי להתחיל. הטיפול עצמו מבוצע על גבו של המטופל וכולל לחיצות מבוקרות, מכניות או ידניות בשני צדי עמוד השדרה. בכל זמן הטיפול, אוזו המטופל בבקבוקון שבעקבותיו מתבצע הטיפול. הלחיצות הנקודתיות מאפשרות פיזור של חסימות בזרימת אנרגיה ומווסתות את מסלולי המרדיאנים.

השיטה נוחה מאוד, אינה כרוכה בכאבים ובסבל, ומתאימה לכל גיל וכמעט לכל מצב בריאותי. לאחר סדרת טיפולים והקפדה על הוראות הטיפול, חשים רוב המטופלים שיפור ניכר בתפקודם היומיומי והקלה משמעותית בסימפטומים שבגללם באו לטיפול. לקריאה נוספת על אודות השיטה מומלץ להיכנס לאתר האינטרנט בכתובת

WWW.NAET.CO.IL

שלי, ולצד ההתמודדות הקבועה עם "דייר המשנה" במוח שלי, החלטתי לדבוק באופטימיות כדרך חיים. גם ספר השירים וההגיגים שכתבתי בשנה שלאחר הניתוח נושא את השם המתבקש "מסע אופטימי". הספר יצא לאור בהוצאת ירון גולן.

מאחר שאינני יכול לעסוק עוד במקצועי כרופא שיניים, מצאתי לעצמי תחומי עיסוק שממלאים את זמני. כך, נוסף על האושר העצום שאני זוכה לו בזכות משפחתי – אשתי רונית, ילדינו שחר, אור וטל, חתנינו ושלושת נכדינו – אני משתדל גם לטפל במי שזקוק לטיפול ברגישויות ובאלרגיות.

את שיטת הטיפול NAET למדתי אצל ממציאית השיטה בארה"ב. כך עשתה גם בתי, הד"ר שחר טורפז-רוזנברג, ויחד אנו משתדלים לטפל במטופלים רבים, להקל עליהם, ולשפר את איכות חייהם.

שיטת (Nambudripad's Allergy) NAET (Elimination Techniques) היא שיטה לאבחון רגישויות ואלרגיות ולטיפול בהן. זו שיטה הוליסטית, טבעית ובלתי פולשנית, המשלבת טכניקות מערביות ומזרחיות לצורכי אבחון וטיפול. השיטה מבוססת על כמה הנחות יסוד ביו-אנרגטיות המקובלות בעולם הרפואה המשלימה.

הנחה ראשונה: חשיפת גוף לאנרגיה או לחומר שאינם מתאימים לו גורמת להפרעה בגוף. הנחה שנייה: זרימת אנרגיה בשטף תקין במסלולי האנרגיה-מרדיאנים היא תנאי לבריאות טובה.

ד"ר אייל טופז סיים את לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים בירושלים בשנת 1980. בעקבות תאונת דרכים עשה הסבה מקצועית לתחום הרפואה ההוליסטית

את לימודי רפואת השיניים בהדסה סיימתי בשנת 1980. במשך כשנה עבדתי במרפאת הילדים של פרופ' יוסי אנייס בירושלים, ואחר כך פתחתי מרפאת שיניים פרטית בביתי שברמת השרון. בהמשך הוזמנתי להצטרף אל צוות המחלקה הכירורגית פה ולסת בבית החולים שיבא ולצוות ההדרכה בבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטת תל אביב.

בשנת 1985 זכיתי להיות שותף להקמת רשת מרפאות השיניים של קופת החולים "מכבי", והכי חשוב – להקים ולנהל את מרפאת השיניים הראשונה של "מכבי" בתל אביב (עד שנת 1997).

בבוקר גשום אחד, בחודש דצמבר בשנת 1996, התחיל השלב הנוכחי בחיי. נהג משאית רשלין פגע במכונית שלי שלוש פעמים ברציפות. התאונה הזאת גרמה לפגיעת צליפת שוט קשה ולתופעות נוירולוגיות אחרות, שבדיעבד התבררו כסימפטומים הראשונים של הגידול שבמוחי. הגידול מסוג אסטרוציטומה באונה הטמפורלית הימנית נותח והוסר בחלקו בחודש ינואר 1997. מאז אני ומשפחתי חווים את החוויה הלא פשוטה של התמודדות עם גידול ממאיר במוח ועם תופעות אפילפטיות שונות ויוזימויות. למרות 100% הנכות

ביתנים בתערוכה

מימין: ד"ר יוסף אגמון וד"ר עובד חזן

ד"ר יוסף אגמון

ד"ר אגמון סיים את לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים בשנת 1987, הוא מנהל מרפאה פרטית משנת 1996, ומדריך סטודנטים במסגרת טיפול שיקומי משובח לתלמידי שנה חמישית

המפגש הדנטלי הגדול בניו-יורק GREATER NEW YORK DENTAL MEETING

בכניסה למרכז הכנסים יש מתחם מיוחד המקבל את הרופאים המגיעים מחו"ל ומנפיק להם כרטיס מגנטי ותג הנושא את שמם ואת ארץ מוצאם. בעזרת הכרטיס המגנטי אפשר להזדהות בדוכנים השונים ולקבל מהם לאחר הכנס דואר אלקטרוני. הכנס מוכר לצורך ניקוד "רופא שיניים מעודכן", והנוכחות בהרצאות מהווה לרופאים האמריקנים תנאי לחידוש רישיון העבודה. השנה התלווה אליי לכנס המנטור שלי ברפואת שיניים וידידי הטוב, ד"ר עובד חזן. הכנס מתחיל ביומיים של הרצאות בלבד. שישי ושבת מוקדשים ל-300 הרצאות בכל תחומי רפואת השיניים, בין ההרצאות גם 60 סדנאות בימים ראשון עד רביעי מתקיימת תערוכת ענק ובה מציגות כ-600 חברות מכל העולם את מרכולתן ב-1,500 ביתנים. יש דוכנים קטנים המייצגים חברות קטנות, ויש ביתני ענק המייצגים חברות גדולות כמו קולגייט, קרסט וכו'. טכנולוגיות חדשות, מכשירים חדשים וחומרים חדשים עוברים חשיפה ראשונה בתערוכה הזאת. אפשר למצוא בה הכול, מיחידה דנטלית מושלמת הכוללת תכנון ועיצוב המרפאה, דרך אבזור מלא של כלי יד מכל הסוגים וחומרים מהשורה הראשונה בעולם, וכלה בתכניות ביטוח למיניהן וכיסאות מסאז' מפנקים העוזרים לשקם את הגב המותש לאחר יום עבודה מפרך. במהלך התערוכה מתקיימות שמונה תצוגות חיות של טיפולי שיניים הנערכות במתחם פתוח בתוך שטח התערוכה. על הבמה נמצאת יחידה דנטלית מושלמת עם צוות מלא הכולל צלם וידיאו שמצלם את הטיפול בשידור חי. הקהל יכול לשבת או לעמוד מסביב ולצפות במתרחש על הבמה. הטיפול גם מוקרן במסכי ענק משני צדי הבמה ובמספר מסכי פלזמה המוצבים בסביבה.

בשעות הצהריים אפשר לרדת לקומה התחתונה במתחם, ולאכול ארוחת צהריים באחת ממסעדות המזון המהיר שבמקום. אפשר לאכול בנחת ולחזור בכוחות מחודשים לתערוכה. בכל שעות היום פועלים מספר בתי קפה ברחבי התערוכה. את הערבים כדאי לנצל לביקור במנהטן, שבעונה זו של השנה מקושטת לקראת החגים. אפשר גם לראות הצגה בברודוויי, לסעוד במסעדה טובה, וכמובן לא לשכוח לעשות קניות בכמה מבין אלפי החנויות הפזורות ברחבי העיר.

agmon99@gmail.com

לכנס הגדול בניו יורק נחשפתי לראשונה בשנת 1997 כאשר ביקרתי בו עם חבר טוב. בשבילי זו הייתה נסיעה ראשונה לארה"ב בכלל, ולניו-יורק בפרט. הגודל והעוצמה של המדינה הזאת ושל העיר המהממת הזאת הכו בי ב"בום" אחד גדול. למזלי, הדרך אותי חברי הטוב, ד"ר עמי גבע מתל אביב, שהכיר את המקום מביקורים קודמים, וכך היה לי למורה נבוכים בכרך הגדול ובכנס עצמו. מאז הפעם ההיא נשביתי בקסמו של הכנס, ואני מגיע אליו כמעט בכל שנה.

הכנס נערך מדי שנה במנהטן, במרכז הכנסים על שם הסנטור היהודי יעקב יעבץ. עד שנת 2002 עלות ההרשמה לכנס הייתה 100-125 דולר, וחלק נכבד מההרצאות היו בחינם. מאז אסון התאומים ההרשמה לכנס בחינם אך מרבית ההרצאות כרוכות בתשלום. לכנס האחרון בשנת 2010 נרשמו 58,135 אנשים מ-132 מדינות ברחבי העולם ומחמישים מדינות שונות בארה"ב. בין הנרשמים רופאים, שינניות, סייעות, טכנאי שיניים, סטודנטים מכל ענפי רפואת השיניים ואורחים.

יהודי, נוצרי ומוסלמי מספרים...

אבל ככה מתחילה גדיא, את הפאס עם רצון

רועי פורר

סיים את לימודי בבית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים בשנת 1989, למד פיסול בארץ ובאיטליה, כיום מרצה על חסידות וקבלה בחוגי בית, באינטרנט, ובהזדמנויות שונות. לצד השתלחות ושיקום, עוסק גם בפיתוח תפיסת עולם חדשה ברפואה המתבססת על תפקיד הלשון של האדם, אבל זה כבר עניין למאמר אחר

המפגש שלי עם ירושלים, בתחילת לימודי, היה מפגש מלא קסם. גרתי בבית ערבי יָשָׁן בגבול של שכונת מקור ברוך ושל שכונת מאה שערים. הייתי החילוני היחיד בלב "מהומות השבת", מוקף בקנאות ובסובלנות גם יחד. בערבי שבתות הייתי שומע בערסל שבחצרי זמירות שבת בוקעות מהחלונות שמסביבי, ובשקט וברוך הייתי מקבל את שבת המלכה וטועם טעם חדש בחיי – טעם הקדושה.

חברים מהודו היו באים לבקר אצלי תדיר. יום-יומיים, חודש או חודשיים. עם אבני-חן ותכשיטים, רקמות ובשמים היו באים, פותחים בסעודה אקזוטית שלא הייתה נגמרת. בשובם למסעותיהם נפרדו במסיבה, והשאירו מתנות: חלילי-צד, בדים, צדפים, אבני-טורקיז, וגם... עוד חברים. מהשוק הייתי מביא צרורות ריחן-סגול, תבלינים

לפני...

המפגש שלי עם ירושלים

אחרי...

לפעמים היה ראש ישיבת מקובלים צעיר אחד ממתיק איתי סוד, גם כשהייתי צץ בישיבה באמצע ארוחתו, מיישר את הקמטים בחיי, וממלא אותי תקווה ולימודי אמת ואור. ספרים גדולים של מסתורין החלו להיפתח בפניי. הרגשתי כמו אפרוח אלבטרוס שמקיץ משינה ארוכה, מגלה בתימהון את הכנפיים הארוכות הנמתחות לו מצדדיו, ואינו יודע למה הן מיועדות.

ואז, בפאתי שוק מחנה יהודה, כשכבר הייתי בשל ממש, פגשתי את הזקן הפלאי, הנהדר ואפוף הסוד. הוא שינה את חיי ברגע קט - במילים ספורות, ובהשקה פלאית של דעת לדעת. רק לאחר הסתגרות של כמעט חודשיים בבית, והתנשלות מכל דעה קדומה ושמץ גאווה, יכולתי להבין ולשחזר איך הפך הצדיק את חיי למסע שבו גם השמים אינם גבול.

ולבסוף פגשתי את משנתו הציורית והמתוקה של רבי נחמן מברסלב, מעיין החכמה. התחלתי לצאת בכל שנה, עם חברי-אמת עמוקים עמוקים, לנסיעות נפלאות לאומן בראש-השנה, וכך כבר שמונה-עשרה שנים...

roee.furer@gmail.com

ודגים, ובשכונת נחלאות חלמו ידידים על מהפכה ופרטו בגיטרה. גם הלימודים בבית הספר לרפואת שיניים היו מרתקים – במיוחד בשנים הקליניות, המקצוע "זרם" תחת אצבעותיי.

באמצע השנה השנייה ללימודים, התחילו כמה מחבריי לשקוע בלימודי קודש, החלו לשמור שבת ולספר סיפורי אגדה על רבם. אני, מה לעשות, התעניינתי בעיקר בסעודות הטעימות, ביינות ובערק. ולמרות זאת, הייתי שומע בכל סעודה דברי חכמה מפליאים ומתפעם מן הנועם והחגיגות שבשבת ובחג.

וכך, מעט מעט, התחלתי לגלות את צורת החשיבה של ה"דוסיים". אמנם מאוד לא רציתי להגיע למסקנות שלהם, אבל מצאתי את עצמי מתבונן בעולם בפרספקטיבה שונה שמתחדשת ללא הרף, והייתי מלא התפעלות משכלם הצעיר של זקנים שדבריהם הכו שרשים בלבי ונשאו פירות קסומים.

בערבי שבת חורפיים הייתי הולך לשירת-הבקשות של יהודי חאלב בבית הכנסת העתיק והיפהפה "עדס" שבנחלאות. השמחה והשובבות של המשתתפים, והמקאמים (הניגונים המסורתיים) שבו את לבי. מול השגב, הערגה והכיסופים שבמילות הפיוטים חשתי, לראשונה בחיי, שפלות-רוח גדולה והתפשטות הגשמיות.

המחור, באמצע התמונה, מחובק עם בני משפחה

חג המולד - חג נוצרי, דתי ומסורתי

הסעודה

חנא זרייק

ד"ר חנא זרייק סיים את לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטה העברית בשנת 2010. הוא עובד במרפאה פרטית בעילבון ובעל מרפאה פרטית בנצרת. גם אביו, ד"ר אליאס זרייק, היה רופא שיניים ועמית הפקולטה

חג המולד (עיד אל-מילאד) הוא חג המציין את יום לידתו של ישו. החג נחוג הן כחג דתי והן כמועד חילוני המאגד את המשפחה ומסמל את אחדותה. ברוב העדות הנוצריות החג נחוג ב-25 בדצמבר, אולם חלק מהכנסיות המזרחיות מציינות את התאריך לפי הלוח היוליאני ב-7 בינואר.

בתחילת החורף, כשחודש דצמבר בפתח והקור והגשם מתדפקים על חלוננו, מתחילה עונת החגים. רוח החג והאווירה המיוחדת מתחילות להיות מורגשות ברחובות, בחנויות ובבתים. נהוג לקנות עצי אשוח או עצים מלאכותיים, להציב אותם בתוך הבית, ולקשט אותם בכדורי זכוכית אדומים ובמנורות. עוד נהוג להניח בכל פינה ופינה בבית דמויות הקשורות בחג: סנטה קלאוס, אנשי שלג וכל מיני קישוטים המסמלים את החג. כמו כן קונים מתנות לקרובי משפחה ולחברים וממתינים בציפייה לערב חג המולד.

2.1% מכלל האזרחים בארץ הם נוצרים, אולם המסורת הנוצרית רואה בארץ ישראל מרכז נוצרי חשוב, וכמה מהטקסים הדתיים החשובים ביותר לנצרות מתקיימים באתרים שונים בארץ, בעיקר בכנסיית המולד בבית לחם, המקום שבו נולד ישו, בכנסיית הבשורה בנצרת, העומדת במקום שבו קיבלה מרים הבתולה את הבשורה כי היא הרה מרוח הקודש, ובכנסיות שונות בירושלים. בכל רחבי הארץ מתקיימות מיסות חגיגיות בחג המולד ובשאר החגים הנוצריים.

מתכוננים להדליק זיקוקים.

בגדים של סנטה קלאוס, שם מסכה עם זקן לבן, ונכנס הביתה כשבידו האחת מתנות ובידו השנייה פעמון. כולם מקבלים את פניו בהתרגשות רבה, וסנטה קלאוס מחלק את המתנות. הילדים והמבוגרים פותחים את המתנות בהתרגשות, מודים לסנטה, שרים את שירי החג, ומחבקים זה את זה.

ביום החג הולכים לכנסייה, מתפללים ואוכלים ארוחת צהריים, בדרך כלל אצל הסבא והסבתא, שם מתאספת כל המשפחה כדי לחגוג יחד. כל משפחה הולכת לבקר את קרובי משפחתם ואת חבריהם כדי לאחל להם חג שמח. כאן מסתיים חג המולד ומה שנשאר זה זיכרונות טובים, כמה תמונות, וציפייה לשנה הבאה.

hannazraik@gmail.com

בערב החג, כבר בשעות אחר הצהריים המוקדמות אפשר להריח את ניחוחות האוכל הטעים, הגברים מדליקים את הפחמים כדי לעשות "על האש", ובסביבות השעה 20:00 מתחילים להגיע האורחים – קרובי משפחה, חברים וכל האנשים האהובים עלינו. כולם מתיישבים מסביב לשולחן ואוכלים ארוחת ערב חגיגית. ברקע משמיעים מנגינות ואת שירי חג המולד. אחר כך רוקדים, משוחחים, מדליקים זיקוקים, ופשוט נהנים מהחג. בסוף הארוחה ודאי שלא שוכחים את הקינוחים, את העוגות, ואת השמפניה והיין.

לאחר הארוחה מגיע הרגע שכולם מחכים לו – חלוקת המתנות. על פי המסורת האנגלו-אמריקנית, מגיע בערב החג סנטה קלאוס (באבא נוייל) על מזחלת רתומה לאייל שנוחתת על גגות הבתים. סנטה קלאוס משתלשל מן הארובה ומשאיר בבית מתנות לילדים שהיו ילדים טובים במשך כל השנה. כיום, איש מהמשפחה לובש

into Ihram and my wife chose a semi-white dress.

We were then inspired by five days of Hajj events:

Beginning in Mina, we spent the night in prayer before leaving for Mt. Arafat, site of the Prophet Muhammad's final sermon. This is known as *Wuquf*, considered by many to be the highlight of the Hajj. Pilgrims must spend the afternoon on the hill until after sunset. No specific rituals or prayers are required, although many pilgrims do spend time praying and thinking about how they are leading their lives. A Muslim's Hajj is considered invalid if he does not spend the afternoon on Mt. Arafat.

At night, all of us (over four million people!) walked or travelled by bus from Arafat to Muzadalefeh, slept couple of hours and then reached Mina again in the morning.

There, we performed the *Ramy al-Jamarat*, the "Stoning of the Devil," which consists of throwing seven stones to signify our defiance of the Devil. After this ritual, I removed my Ihram and shaved my hair. We stayed another three days in Mina, throwing 21 stones each day. Then we got back to the Ka'ba, the most sacred Islamic site, where we performed a *Tawaf*, walking

seven times around the building in an anti-clockwise direction.

Last stop, Medina (about 400 km from Mecca), where we visited the second most important mosque for Muslims, *Al-Masjid Al-Nabawi*, and the graves of the Prophet Mohammad and his companions.

Three and a half weeks after leaving Jerusalem, we finally returned home on the evening of November 26.

But that was not the end. Because once you have been on the Hajj, you become an instant attraction! Over 300 relatives and friends came to visit us for 10 days, wishing us "Mabrouk" – "Congratulations!" or "May God accept your Hajj." The peak was hosting 60-70 people on two of the days.

We served our guests with dates and holy ZamZam water from Mecca (I had brought about 20 liters!)

All in all, our Hajj was an exhilarating spiritual experience. Lina and I came back rejuvenated, refreshed and energized to begin a new, meaningful and spiritually vibrant life.

djawadat@hotmail.com

From Jerusalem to Mecca

Dr. Jawad Ali Abu-Tair

1991- BDS (Bachelor of Dental Surgery, Jordanian University of Science and Technology Irbid.

2004 Israeli Board of Oral and Maxilofacial Surgery, Hebrew University Hadassah School of Dental Medicine.

2004-2010 Senior Surgent at the Dept, Of Oral Maxilofacial surgery School of Dental Medicine.

2004-2007 Assistant Professor, Head Of Oral and Maxilofacial Department, Arab American University Jenin

Last November, my wife, Lina, and I went on the Hajj. The Hajj is the annual Muslim pilgrimage to Mecca, Saudi Arabia. It is one of the largest annual pilgrimages in the world, and the fifth pillar of Islam, a religious duty that must be carried out at least once in their lifetime by every able-bodied Muslim who can afford to do so. The Hajj is a demonstration of the solidarity of the Muslim people and their submission to God.

We were lucky to have this opportunity because only a limited number of pilgrims are allowed every year.

Once we crossed the Jordanian border and reached Amman, I had a couple of hours to rest and change into Ihram, a garment consisting of two sheets of white, unhemmed cloth, with the top draped over the torso and the bottom secured by a white sash.

The Ihram symbolizes the equality of all pilgrims in the eyes of God. There is no difference between a prince and a pauper. Ihram is also a symbol of holy virtue and pardon from all past sins.

Lina did not change her hijab, her normal modest dress, which covers everything apart from the hands and face.

The flight from Amman to Jeddah (80 km from Mecca) is about two hours, and we reached Mecca at noon on November 2. The airport was packed.

We then travelled to the Kaaba, where we performed the umrah rituals, after which we could dress normally. The umrah is a series of ritual acts symbolic of the lives of Ibrahim (Abraham) and his second wife Hajar, and expresses solidarity with Muslims worldwide.

After spending a few days in Mecca shopping, praying and preparing for the Hajj Days to begin, (on the 8th day of the 12th month, Dhu-alhijjah), I changed back

ד"ר קושניר עם רעייתו הייזל

ד"ר וילי (ווילפרד) קושניר (1926 - 2000)

ד"ר אלי ריינרט

סיים בשנת 1976 את לימודיו בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים. את ההתמחות בשיקום הפה סיים בשנת 1991 במהלך השירות הצבאי במרכז לרפואת שיניים בתל-השומר

ווילי נולד בדרום אפריקה למשפחה שהגיעה מליטא וביקשה לנטוש את אורח החיים היהודי. בילדותו לא סיפרו לו הוריו שהוא יהודי. כשהגיע לכיתה א' נתבקשו הילדים היהודים לקום במקומם. ווילי נשאר לשבת אבל החברים בכיתה, שידעו שהוא יהודי, אמרו לו לעמוד. כשסיפר זאת להוריו, הכריז אביו: "מהיום אנחנו יהודים!". את לימודי רפואת שיניים סיים ביוהנסבורג ב-Witwatersrand University. הוא היה חבר בתנועת הנוער הציונית "הבונים". את אשתו הייזל הכיר כשהיו סטודנטים. הייזל עבדה כרופאת משפחה בישראל במשך 45 שנים. לה ולווילי שלושה ילדים; רקפת, ורד ואורן, וארבע נכדות: אילאיל, פלג, תגל וצוף (הגדולות כבר סיימו שירות חובה בצה"ל).

בשנת 1960 עלה ווילי לישראל כציוני נלהב והשתלב בבית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים, במחלקה לשיקום הפה בהנהלתו של פרופסור יצחק מיכמן. במחלקה עסק במחקר, בהוראה ובעבודה קלינית. הוא הקים את היחידה לשיקום מכסילופציאלי במסגרת המחלקה לכירורגיית פה ולסת. בין מטופליו היו רבים מפצועי מלחמת יום הכיפורים שבהם טיפל גם במסגרת צה"ל.

בשנת 1976 עבר משירות מילואים כיועץ פרותטי לשירות קבע בצה"ל במרכז לרפואת שיניים בתל-השומר. הוא עמד בראש המחלקה לפרותטיקה והקים את ההתמחות הראשונה בשיקום הפה בארץ עם ד"ר אריה שיפמן וד"ר עמנואל ניקחו. ווילי הקדיש מאמצים אדירים כדי לכוון ולגבש את המחלקה. הוא הדריך אישית את הרופאים ואת הטכנאים כיצד לבצע טיפולים שיקומיים מורכבים. הוא ראה את המעבדה הטכנית כחלק מן המחלקה לפרותטיקה.

האנשים מסיבכו העריכו ואהבו אותו מאוד. ווילי היה אישיות משמעותית ובעלת תרומה עצומה לדרכם המקצועית והאישית של רבים: חברים, רופאים, ומטופלים בכירים במערכת הצה"לית והאזרחית. הייתה לו השפעה יוצאת דופן על המרכז לרפואת שיניים ועל מקבלי ההחלטות ברפואת השיניים הצה"לית.

כמו כן הייתה לו דרך ייחודית ומקורית בהוראה. לא היה קל להבין אותו. הוא רצה שהלומד יגיע בעצמו למסקנה הנדרשת ולא יקבל אותה מן המוכן. לדעתו אם הלמידה נעשית בתהליך אקטיבי, הזכירה של הנלמד תהיה טובה יותר.

הוא היה מורה וחבר, מופת לחשיבה ייחודית ובעל יכולת אנליטית גבוהה ביותר המבוססת על ידע וניסיון קליני עשיר. על הקיר שמאחורי כיסאו התנוסס סימן שאלה ענק כדי להזכיר שלא תמיד הכול ברור, ואנו צריכים לבדוק את עצמנו שוב ושוב לגבי נכונות התפיסות והעמדות המקצועיות שלנו.

עם שלשת ילדיהם רקפת, ורד ואורן

מערכת יחסים מיוחדת במינה שהתבססה בתחילה על פגישות שקבענו בבתי קפה ובמסעדות כדי לדון בהחלטות חשובות וקשות בחיי ובחיינו. החלטות אלה הביאו למפנה ודרשו אדם קרוב, אוהב ואובייקטיבי כדי לקבל פרספקטיבה. כך התפתחה ידידות אמיצה. אני העליתי לדיון את הבחירה בקריירה מחקרית, בה תמך ווילי מאוד, אך דרש כי אמשיך להציץ בקליניקה. ווילי העלה את מעברו למחלקה אחרת ולאחר מכן לצבא. התגאינו כשהחלטות המשותפות הצליחו ועמדנו איש לצד רעהו בקשיי הדרך. על ווילי הרופא אין צורך להכביר במילים. המצוינות, מבטו האקדמי החקרני, יושרו ואופיו המיוחדים כל כך הביאו אותו לפסגת רפואת השיניים. ווילי מצא תמיד זמן לכל דבר, בעדינותו המיוחדת, היה מתקשר ואומר שאנחנו צריכים להיפגש. למזלי היה לי עם מי להתייעץ על תכניות טיפול סבוכות, ובעקבות הקשר הזה זכיתי לטפל בקרובים לו. ווילי חסר מאוד, הוא אחד האנשים המיוחדים שזכיתי להכיר, אדם חכם ונעים הליכות.

ד"ר דן צדיק (בוגר שנת 1966): עוד כשהייתי תלמיד נוצר ביני לבין ווילי קשר מיוחד. הקשר הזה נמשך בכל השנים, גם לאחר שעבר מהפקולטה למכון הסטומטולוגי בתל השומר, שם המשך לחנך דורות של רופאי שיניים צעירים, נהגנו לצאת לטיולים בשבת בבוקר ביער ירושלים ונפגשנו לעתים תכופות בביתי ובביתו. שמרנו על קשר עד פטירתו בטרם עת. את ווילי אנצור תמיד בלבי לא רק כמורה, אלא בעיקר כאדם. זכרו יהיה עמי תמיד.

reinert_eli@hotmail.com

כמו רבים אחרים, גם אני למדתי ממנו רבות, ומשמעות הדברים שהעניק לי הולכת ומתעצמת עם השנים.

יחד עם הרצינות שאפיינה אותו הייתה בו גם שובבות מיוחדת. כראש המחלקה לשיקום הפה בצה"ל היה עובר בין הרופאים במחלקה ומברך ב"בוקר טוב" את כולם. פעם, אחרי ה"בוקר טוב" התעכב ליד דלת חדרי והוסיף "How are you today, Dr. Reint?" עניתי "מצוין" אף על פי שהייתי מתמחה לחוץ.

ווילי השתהה לרגע והכריז: "I don't believe you".

דברי הבריים על ווילי:

ד"ר משה גורדון רופא השיניים המחוזי, לשכת הבריאות במחוז חיפה: ד"ר קושניר ייצג באופיו את האמירה "יותר ממה שהעגל רוצה לינוק, רוצה הפרה להניק" - הוא היה מסוג האנשים שרוצים ומוכנים להניק ולהעניק בכל הזדמנות וככל האפשר.

בהוראתו הייתה אהבה רבה ונכונות רבה. הוא לא חסך בדבר שבו יכול היה לחלוק עם זולתו. הוא היה פילוסוף של מדע רפואת השיניים. למדנו ממנו לא לקבל דבר כפשוטו. הספק הוא הטריגר לסקרנות, והסקרנות היא הטריגר למחקר.

פרופסור יונה סלע (בוגר 1964, פרופ' לפתולוגיה אוראלית), תלמידו וחברו מספר: בשנים הקליניות, קובעים התלמידים לעצמם מערכת סיווג לגבי מדריכיהם: "מקלים", "מחמירים", "קפריזיים", ו"אמיתיים" אשר תוכם כולם. זה היה ד"ר קושניר שלימים ביקש ממני לקרוא לו פשוט "ווילי". בין ווילי קושניר לביני התפתחה

כיבושים והחמצות של ד"ר רפי פישר שיווק מפה לאוזן

מאיתנו שוכחים זאת כאשר אנחנו מציגים את עצמנו למטופלים, ונוטים להדגיש את הצד המקצועי בלבד. אני למשל נקטתי באסטרטגיה הבאה: בניתי אתר בחשיבה על מטופלים קיימים. האתר כולל, חוץ ממידע כללי על המרפאה ועל הצוות, גם הוראות לאחר טיפול וכתבות מקצועיות בתחומי רפואת השיניים ובתחומים מקבילים. אתר כזה מאפשר למטופלים שלנו להציג את "רופא השיניים שלהם" לחברים בדרך נוחה ויעילה.

חשוב היה לי לחשוף בפני המטופלים שלי גם היבטים אישיים יותר. בחרתי ב"חיידק" החמוצים. בניתי אתר המסכם מאות מתכונים ותמונות של חמוצים, וקישרתי את האתר הזה לאתר המרפאה. הופתעתי מאוד לגלות שהאתר של החמוצים, שנוצר כתחביב, הפך להיות גורם משמעותי בשיווק "האדם" שמאחורי השירותים המקצועיים. למטופלים שלי, שעליהם אני סומך שישווקו אותי "מפה לאוזן" נוסף מבט אחר, מבט אישי ומיוחד המאפשר להם להציג אותי לא רק כרופא השיניים שלהם אלא גם כאדם. לכל אחד מאיתנו יש את ה"חיידק" שלו, ספורט, התנדבות, ציור, צילום, חבל לא להשתמש בו.

אל תסתירו את הפן האישי - השתמשו בו. המטופל רוצה לדעת שלמקדחה מחובר בן אדם.

rafi@fisher.co.il

רופאי השיניים חייבים ללמוד לבקש הפניות, לספק כרטיסי ביקור, ולא לשכוח להודות למפנים (רבים חושבים שהרופא עסוק מדי וחבל להפריע לו). מתנה ל"מיסיונר דנטלי" בדמות ניקוי בחינם או הנחה מיוחדת, תמיד תתקבל בברכה ותיתן למפנה מוטיבציה נוספת להפניות עתידיות.

המטופלים הקיימים הם הבסיס העיקרי לפעילות שיווקית של המרפאה, ולכן יש לדאוג לקשר מתמיד באמצעות הדואר האלקטרוני. כדאי לדווח על חידושים ושינויים, לספק חומר "לימודי" וחומרים מעניינים אחרים שיוכלו להעביר לחברים שלהם. רצוי גם לשלוח newsletter שיכול לבסס את המוניטין של המרפאה. על פי ADA כל מטופל מוסיף לתזרים המזומנים של המרפאה כ- \$820 לשנה. איבוד מטופל בטווח של 10 שנים הוא סכום לא מבוטל בכלל. מומלץ לחשוב מה אפשר לעשות כדי לאבד מינימום מטופלים במשך השנים.

ובנימה אישית, כל אחד מאיתנו הוא עולם ומלואו. כאדם, כחבר וכאיש מקצוע. רבים

השאלה העיקרית שרופא שיניים חייב לשאול עצמו היא "מה לעשות כדי שהמטופלים שלי ידברו עליי עם החברים שלהם?"

במחקרים שערך אברום קינג בארה"ב (2007), נמצא כי 95% מהמטופלים הפעילים יכולים להיות "מיסיונרים דנטליים", כלומר להמליץ על רופא שיניים "מפה לאוזן". מיסיונרים לא נולדים סתם כך, יש "לבנות" אותם. צריך לבקש ממטופל מרוצה להפנות אלינו חברים. נשמע קל, אך הביצוע הוא אחת המשמיות הקשות לצוות המרפאה.

מה שיכול לגרום למטופל להמליץ עלינו היא חוויה חיובית במרפאה. החל מהטלפון הראשוני, דרך הטיפול, וכלה בשיחת סיום הטיפול. גם עמידה בציפיות, התייחסות נאותה לפרטים הקטנים והגינות מקצועית הן "שיווק פנימי". לשיווק הפנימי יש חשיבות רבה בשמירה על המטופלים הקיימים ובעידוד הפניות חדשות.

בראייה עסקית, השיווק "מפה לאוזן" הוא השיווק הזול ביותר והמוצלח ביותר.

דברי חכמים

והרי נאמר (שמות כ"א): "ורפא ירפא" - מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות.

אלא שכונות חז"ל היא לרופא מומחה החושב עצמו "לטוב שברופאים" עד כדי כך שבגאוותו סומך הוא על ידיעותיו בלבד ואינו מתייעץ עם חבריו הרופאים, וברוב גאוותו אינו מעיין היטב בספרי הרפואות קודם שייתן לחולה את הטיפול המתאים.

אדרבה, שומה על הרופא לראות את עצמו תמיד כאילו חרב מונחת לו על צווארו וגיהינום פתוחה לו מתחתיו.

איננו חפים מטעויות, רק מי שמודע לכך שהחלטותיו גוזרות חיים ומוות ועושה את כל אשר לאל ידו בענווה ובאחריות, יוכל לרחוץ בניקיון כפיו!

ועליו נאמר: **כל המקיים נפש אחת כאילו קיים עולם מלא! (קידושין ל"ז)**

dimentman14@gmail.com

טוב שברופאים לגיהינום! הייתכן?!

(משנה, סוף מסכת קידושין)

הרב מרדכי דימנטמן

בעל תואר MA, מנהל המכון להכשרת מורים בישיבת "כרם ביבנה". מכשיר רבנים ומורים ב"בית מדרש לחינוך והוראה" במבשרת ציון

תיכוני לחינוך דנטלי על שם ד. ולטר כהן". לאחרונה פורסמו התוכניות של השיפוך הנרחב של אולם הכניסה של בית הספר, שיפוך שיכלול גם את הגישה לאולם ההרצאות המרכזי, את משרדי קבלת חולים ואת אזורי ההמתנה של מרפאת השיניים לילדים שבאותה קומה. כל הקומפלקס ייקרא על שמו של המורה הדגול פרופ' מורטון אמסטרדם, שהשקיע שנים רבות בהעלאת הרמה של המורים הקליניים שהשתלמו בפילדלפיה ובארגון המשאבים הכלכליים למשימה זו.

הנהלת בית הספר קוראת לבוגרי הפקולטה באשר הם, ובמיוחד לכל אלו שמרגישים עצמם תלמידיו - הישירים והמשניים - של המורה הדגול מורטון אמסטרדם, להרים תרומה למען מפעל ההנצחה על שמו של האיש "Dr. Morton Amsterdam Gateway To Dental Education".

מובן שלתורמים תוכר תודה פומבית במקום, על סיועם בהרמת מפעל ההנצחה החשוב לנו ובמיוחד לדורות הבאים.

בשנות ה-60 וה-70 של המאה העשרים היה פרופסור ד. ולטר כהן דיקן בית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטת פנסילבניה בפילדלפיה. בו בזמן הוא גם היה יושב ראש ועדה מטעם "אלפא אומגה" שהייתה צריכה לאתר מקומות מתאימים להשתלמות בארה"ב למורי בית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית בירושלים. הוועדה הזאת גם גייסה מאות אלפי דולרים כדי לממן את המפעל החינוכי הזה לטובת בית הספר בירושלים. קודקוד אחר של ועדה זו היה פרופ' מורטון אמסטרדם, שיחד עם ולטר כהן גייס את הכספים הדרושים, בעיקר במתן קורסים בסופי שבוע בנושא פריו-פרוסטיזיס.

במסגרות השונות שהוקמו לצורך העלאת רמתם של הרופאים הישראלים השתלמו כ-30 מורים מירושלים בשנים 1961-1982 במיטב בתי הספר ברחבי ארה"ב. משתלמים אלו מהווים ב-25 השנים האחרונות את המנהיגות של בית הספר בירושלים בתפקידים של מנהלי מחלקות, ראשי מכוני המחקר, דיקנים וסגני דיקנים בבית הספר.

הנהלת הפקולטה גמלה למיטיביה, ובשנת 1997 נחנך בבית ספרנו "המרכז המזרח

בינינו

גם אתם יכולים להיות חלק ממפעל ההנצחה על שם מורטון אמסטרדם

נח שטרן: nstern@cc.huji.ac.il

לגשת לתותבות מזוית ייחודית

ERA Mini™

מערכת
שתלים
דנטליים

השתלים הדנטליים ERA Mini מתוכננים לייצוב התותבת לטווח הארוך ו/או כשתלים זמניים. המערכת מאופיינת ביכולת לתקן טעויות בזוויות השתל ומספקת ארבע אפשרויות לתיקון זווית (0, 5, 11, 17). כמו כן מציעה את הגמישות הנדרשת להשגת נתיב ההחדרה הרצוי אף כאשר הרכס צר בשל ספיגת עצם.

E

Easy to use

- מאפשר ביצוע פרוצדורות לא מורכבות בכיסא המטופל במרפאה. בפעולה פולשנית מינימלית.

R

Resilient

- מעניק גמישות בתיקון זווית והופך את הטעויות בזוויות לנחלת העבר.

A

Affordable

- ניתן לייצב את התותבת של המתרפא במחיר אטרקטיבי.

zimmer | dental

זימר דנטל - רח' ביאליק 143 רמת גן 52523
טל': 03-6124242, פקס: 03-6124243
www.zimmerdental.co.il